

Ξενοφώντας, Κύρου Παιδεία, 8, 1, 1 – 3

Στο έργο Κύρου Παιδεία ο Ξενοφώντας αναφέρεται στην προσωπικότητα και τον βίο του βασιλιά των Περσών Κύρου του Β΄ του Μεγάλου (γιου του Καμβύση του Α΄), τον οποίο θαύμαζε για τη δύναμη και το μεγαλείο του και τον θεωρούσε πρότυπο χρηστού βασιλιά. Στο παρακάτω απόσπασμα ο Χρύσαντας, ένας αξιωματικός του περσικού στρατεύματος, πλέκει το εγκώμιο του Κύρου.

Κῦρος μὲν οὕτως εἶπεν· ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Χρῦσαντας καὶ εἶπεν ὧδε. Ἀλλὰ πολλάκις μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες, καὶ ἄλλοτε κατενόησα ὅτι ἄρχων ἀγαθός οὐδέν διαφέρει πατρός ἀγαθοῦ· οἳ τε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παίδων ὅπως μήποτε αὐτούς τὰγαθὰ ἐπιλείψει, Κῦρός τέ μοι δοκεῖ νῦν συμβουλεύειν ἡμῖν ἀφ' ὧν μάλιστ' ἂν εὐδαιμονοῦντες διατελοῖμεν· ὁ δέ μοι δοκεῖ ἐνδεέστερον ἢ ὡς ἐχρῆν δηλῶσαι, τοῦτο ἐγὼ πειράσομαι τοὺς μὴ εἰδότας διδάξαι. Ἐννοήσατε γὰρ δὴ τίς ἂν πόλις πολεμία ὑπὸ μὴ πειθομένων ἀλοίη· τίς δ' ἂν φιλία ὑπὸ μὴ πειθομένων διαφυλαχθείη· ποῖον δ' ἂν ἀπειθούντων στρατεύμα νίκης τύχοι· πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἐν μάχαις ἠττῶντο ἄνθρωποι ἢ ἐπειδὴν ἄρξωνται ἰδία ἕκαστος περὶ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας βουλεύεσθαι· τί δ' ἂν ἄλλο ἀγαθὸν τελεσθείη ὑπὸ μὴ πειθομένων τοῖς κρείττοσι· ποῖαι δὲ πόλεις νομίμως ἂν οἰκήσειαν ἢ ποῖοι οἴκοι σωθείησαν· πῶς δ' ἂν νῆες ὅποι δεῖ ἀφίκοιντο· ἡμεῖς δὲ ἄ νῦν ἀγαθὰ ἔχομεν διὰ τί ἄλλο μᾶλλον κατεπράξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι; Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ νυκτός καὶ ἡμέρας ταχύ μὲν ὅποι ἔδει παρεγινόμεθα, ἀθρόοι δὲ τῷ ἄρχοντι ἐπόμενοι ἀνυπόστατοι ἦμεν, τῶν δ' ἐπιταχθέντων οὐδέν ἡμιτελές κατελείπομεν.

- ἐπιλείπω (ως αμετάβατο) = τελειώνω, εξαντλούμαι, χάνομαι.
- διατελῶ = φέρω εις πέρας, κατορθώνω, εξακολουθῶ, επιμένω· το ρήμα διατελῶ συχνά συντάσσεται με κατηγορηματική μετοχή· σ' αυτή την περίπτωση μεταφράζεται ως επίρρημα (= διαρκώς), ενώ η κατηγορηματική μετοχή μεταφράζεται ως ρήμα (π.χ. διατελῶ πειρώμενος = προσπαθῶ διαρκώς).
- ὁ, ἡ ἐνδεής, τό ἐνδεές = αυτός που έχει ανάγκη ή έλλειψη από κάτι, κατώτερος, όχι ικανοποιητικός, φτωχός.
- ἀλοίη < ευκτική αορίστου β' του ρ. ἀλίσκομαι = κυριεύομαι, συλλαμβάνομαι.

- **τελέω,-ῶ** = ολοκληρώνω, πραγματοποιώ, εκτελώ.
- **ὅποι** = αναφορικό επίρρημα που δηλώνει κίνηση σε τόπο.
- **καταπράττω τι** = πετυχαίνω κάτι, αποκτώ κάτι, κερδίζω κάτι, εκτελώ κάτι.
- **παραγίγνομαι** = παραβρίσκομαι κάπου, καταφθάνω κάπου, παρουσιάζομαι, έρχομαι.
- **έπομαί τινι** = ακολουθώ κάποιον.
- **ό, ή ανυπόστατος, τό ανυπόστατον** = ακαταμάχητος, ανίκητος.
- **ό άθρόος,-α,-ον** = συγκεντρώμενος, συμπυκνωμένος, πολυπληθής.
- **έπιτάττω τινι + τελ. απαρ.** = διατάζω κάποιον να...

Ασκήσεις

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Έννοήσατε γάρ δὴ τις ... οὐδέν ἡμιτελές κατελείπομεν».
2. Ποιον χαρακτηρισμό αποδίδει ο Χρύσαντας στον βασιλιά Κύρο και πώς αιτιολογεί τον συγκεκριμένο χαρακτηρισμό;
3. «Έννοήσατε γάρ δὴ τις ἂν πόλις πολεμία ὑπό μὴ πειθομένων ἀλοίη»: να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.
4. **ἀνέστη, προνοούσι, τούς ειδότας, ἀλοίη, διαφυλαχθείη, ἀφίκοιντο**: να γράψετε το β' ενικό και το γ' πληθυντικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων στον χρόνο και τη φωνή που βρίσκεται ο καθένας από τους παραπάνω τύπους.
5. **τοῖς κρείττοσι, μάλιστα, ἐνδεέστερον, ταχύ**: να γράψετε τους άλλους βαθμούς των παραπάνω τύπων.
6. **ἄνδρες, πατρός, παιδων, εὐδαιμονοῦντες, ἐγώ, τις (ερωτηματική αντωνυμία), πόλις, μάχαις, νῆες, τοῦτο, τῶν δ' ἐπιταχθέντων, ἡμιτελές**: να γράψετε για καθέναν από τους παραπάνω ονοματικούς τύπους τις πλάγιες πτώσεις στον αντίθετο αριθμό (για τα επίθετα, τις μετοχές και τις αντωνυμίες να λάβετε υπόψη σας και το γένος τους).
7. **τούς ειδότας, τῶν ἐπιταχθέντων**: να αντικαταστήσετε τις παραπάνω μετοχές με ισοδύναμες δευτερεύουσες προτάσεις.
8. «ἡμεῖς δὲ ἅ νῦν ἀγαθὰ ἔχομεν διὰ τί ἄλλο μᾶλλον κατεπράξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι»: να μεταφέρετε το παραπάνω χωρίο στον πλάγιο λόγο εξαρτώντας το από τη φράση «Χρύσαντας ἠρώτα ...».
9. «ἄρχων ἀγαθός», «πόλις πολεμία»: να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους επιθετικούς προσδιορισμούς με ισοδύναμες δευτερεύουσες προτάσεις.
10. «Έννοήσατε γάρ δὴ τις ἂν πόλις πολεμία ὑπό μὴ πειθομένων ἀλοίη»: να μετατρέψετε στην υπογραμμισμένη πρόταση την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.